

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Mfv.V.10.131/2024/7.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó a tanács elnöke

Dr. Tánczos Rita előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Puskás Péter bíró

Dr. Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője:

Dr. Finna Csaba ügyvéd

(felperes képviselőjének címe)

Az alperes: alperes neve

(alperes címe)

Az alperes képviselője:

alperes képviselőjének neve

(alperes képviselőjének címe)

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.041/2024/7.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Nyíregyházi Törvényszék

3.M.70.191/2023/35.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.041/2024/7. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 123.600 (százhuszonháromezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A meg nem fizetett 494.400 (négy száz kilencvennégyezer-négy száz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes először 2004-től 2010-ig állt gépjárművezető munkakörben az alperes jogelődje alkalmazásában. E jogviszonyt a felperes agresszív, fenyegető magatartása miatt a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg. 2010. augusztus 3-án a felperes újból munkaviszonyt létesített az alperes jogelődjével előbb ... munkakörben, végül tehergépkocsi-vezetőként foglalkoztatta heti 40 órában.

[2] Az alperes ... látja el ... vármegyében a szilárd hulladék gyűjtésével, elszállításával kapcsolatos feladatokat. A hulladékgyűjtés területi körzetekben történik, erről a gépjárművezetők a sorrendet optimalizáló járattervet kapnak azzal, hogy rájuk van bízva, hogy a körzeten belül milyen útvonalon teljesítik a feladatot. Az adott munkanapra kiadott körzet a munkavállaló munkavégzésének helye, amit csak indokolt esetben, bejelentés után, a közvetlen vezető előzetes engedélye vagy utasítása alapján lehet elhagyni. A munkáltató minden gépjárművében GPS nyomkövetőrendszert alkalmaz, amellyel nyomon követi a gépjárműveket és ellenőrzi a munkavégzést. Egy hulladékszállító járművön egy gépkocsivezető és két rakodó dolgozik a munkáltató logójával ellátott munkaruházatban. A gépkocsivezető felel a rakodók munkavégzéséért és munkaköri kötelezettsége a gépkocsi kivonulás előtti műszaki átvizsgálása, illetve meghibásodás esetén a hatályos igazgatói utasítás szerinti intézkedés megtétele. A munkavégzés közben tapasztalt esetleges meghibásodást szolgálati telefonon kell jelezni a járműjavító üzemnek. A gépjármű javítására a gépkocsivezető nem jogosult.

[3] A felperes 2019. március 8-tól a ... Szakszervezete Szakszervezeti Bizottságának 2019. március 18-tól munkajogi védelemben részesülő szakszervezeti tisztségviselő, aki e tevékenységére figyelemmel munkaidő-kedvezményként heti 1 napot vett igénybe.

[4] 2023. augusztus 4-én a felperes "... " járaton dolgozott két rakodóval, amely napra munkaidő-kedvezményt nem igényelt. A felperes járata 6 óra 5 perckor indult munkavégzésre az alperes cím1 központi telephelyéről működő GPS-el. Ugyanezen a napon munkakezdés előtt nézeteltérés alakult ki a felperes fia, név1 és egy másik gépjárművezető, név2 között a rakodók öltözőjénél. A felperes a járatán dolgozott, éppen a cím2 tartózkodott, amikor a ... idegesen felhívta és számon kérte, hogy miért hagyta szó nélkül a fia és név2 vitáját. Ezt követően a felperes felhívta két kollégáját és fiát is, majd a ... csoport vezetőjét, akivel indulatosan közölte, hogy megkeresi név2-t és „bicskával kiontja a belét, elvágja a torkát, belevágja a kést”. A csoportvezető felszólította, hogy folytassa a munkáját.

[5] A felperes 9 óra 43 perckor felhívta a ... csoportvezetőt és arra kérte, mondja meg neki, hogy az név2 vezette gépjármű hol tartózkodik, majd az elutasítás után néhány perc múlva megismételte kérését. A csoportvezető ekkor megmondta a felperesnek, hogy az említett személy éppen hol van. A felperes ezt követően az egyik rakodóját utasította, hogy írja be a saját telefonja GPS-ébe ezt a helyet, majd az általa vezetett gépjárművet a két rakodóval együtt a körzetét elhagyva a belvároson át megállás nélkül erre a címre vitte, ami nem tartozott a felperes aznapi munkavégzési kötelezettséggel érintett körzetébe. A körzet elhagyására nem kapott utasítást, sem engedélyt, ilyet nem is kért, a körzet elhagyását nem jelentette be vezetőjének.

[6] A felperes a gépjárművel 9 óra 57 perckor állt meg az név2 által vezetett gépjármű mellett, feldúlva kiszállt, fellépett az név2 által vezetett gépjármű vezetőfülkéjéhez, az ajtót rányitotta a munkatársára. A kormányba kapaszkodva káromkodott, fenyegetőzve felszólította név2, hogy szálljon ki, kérdőre vonta a fiával való reggeli konfliktusa miatt, majd közöttük egymást kölcsönösen szidalmazva, trágár hangnemben szóváltás alakult ki. A felperest az egyik rakodó visszahúzta a saját gépjárművéhez, azonban a két személy hangos szóváltása tovább folytatódott. név2 közölte, hogy feljelentést tesz, telefonjával fényképeket készített. A felperes végül 10 óra körül elhajtott a helyszínről és visszatért a járatához. Ezután név2 értesítette a rendőrséget, feljelentést tett a felperessel szemben, amelynek következtében még ugyanezen a napon 11 órakor az alperes ... a rendőrség elfogta a felperest, előállította és gyanúsítottként hallgatta ki felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntettének alapos gyanúja miatt.

[7] A munkáltató 2023. augusztus 7-én kelt intézkedésével a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 55. § (5) bekezdése alapján legfeljebb 15 napra mentesítette a felperest a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettsége alól, majd széles körű vizsgálatot folytatott le. Ennek során valamennyi, a 2023. augusztus 4-én történt eseményen jelenlévő és azzal kapcsolatba került személyt meghallgatott, majd 2023. augusztus 10-én kelt intézkedésével azonnali hatállyal megszüntette a felperes munkaviszonyát. Intézkedése indokolásában tényállásként rögzítette a 2023. augusztus 4-én történeteket, kiemelve, hogy a felperes elhagyta a munkavégzésre kijelölt körzetet, a járművet jogellenesen más célra használta, munkaköri kötelezettségét elmulasztotta, kollégái munkavégzését akadályozta azzal a szándékkal, hogy magánjellegű vélt sérelme miatt felelősségre vonja a munkáltató másik munkavállalóját, amihez a munkáltató egy alkalmazottjától kért információt. A nyílt utcán veszekedést provokált, szitkozódva rárontott kollégájára, ami odáig fajult, hogy rendőri intézkedés vált szükségessé. Rögzítette, hogy a felperes a magatartásával megszegte az Mt. 52. § (1) bekezdés a)-e) pontjában és a 6. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat.

[8] A ... Rendőrkapitányság a felperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárást megszüntette figyelemmel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése.

[9] A munkáltató név1 és név2 munkavállalókat írásbeli figyelmeztetésben és 6 havi minőségi bérpótlék-megvonás hátrányos jogkövetkezményben részesítette.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[10] A felperes keresetében az azonnali hatályú felmondás jogellenességére hivatkozással munkaviszonya helyreállítására és elmaradt munkabére megfizetésére kérte kötelezni az alperest, utalt arra, hogy a munkaviszony megszüntetésekor munkavállalói képviselő volt. Vitatta az alperes által megjelölt kötelezettségszegéseket, állítva, hogy a munkahelyén munkára képes állapotban megjelent, a rendőri intézkedésig rendelkezésre állt, munkát végzett. Állította, hogy az azonnali hatályú felmondás indokolása nem volt valós és nem lehetett okszerű. Vitatta, hogy munkaideje alatt öncélúan elhagyta volna a körzetét, mivel nem volt fix útvonala, teljes egészében rá volt bízva, hogy milyen útvonalon teljesít

szolgálatot. Azt állította, hogy felettesétől kapott utasítást arra, hogy a cím3 menjen, ami nem volt a körzete, az munkaköri feladatai ellátása érdekében történt. A gépjárműve GPS-e nem mindig működött és hogy nem volt magánjellegű sérelme, így konfliktusa sem név2-al, a köztük kialakult veszekedést pedig a másik fél provokálta. Hivatkozása szerint szakszervezeti tisztségviselőként rendszeresen közreműködött a munkavállalók közötti nézeteltérések rendezésében, továbbá hivatkozása szerint a vele szemben indult büntetőeljárás bűncselekmény elkövetésének hiánya miatt megszüntetésre került.

[11] Az alperes a kereset elutasítását kérte figyelemmel arra, hogy az azonnali hatályú felmondás jogszerű volt. Vitatta a felperes által előadottakat, hivatkozva arra, hogy annak ellentmondott az általa lefolytatott vizsgálat eredménye.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[12] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte a perköltség viselésére. Megállapította, hogy a felmondás indokolása világos és valós volt, az abban rögzített kötelezettségszegés megtörtént. A felperes nem tudta igazolni azt az állítását, hogy gépjárműve meghibásodása miatt kellett elhagynia a körzetét, továbbá bizonyított volt a felperes feldúlt viselkedése és a tényállásban szereplő agresszív kijelentések elhangzása is. A felperes az adott napon szakszervezeti tevékenység végzésére a munkaidő alatt nem volt jogosult, de magatartása egyébként is cáfolta az ezzel kapcsolatos hivatkozását. Jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy a konfliktusban részes személyek a munkáltató logójával ellátott ruházatban voltak a konfliktus idején, a nyílt utcán az ott tartózkodó járókelők ezt felismerhették. A felperes magatartása alkalmas volt arra, hogy kívülállókban komoly megbotránkoztatást keltsen és ... munkáltató munkavállalóiról és munkamoráljáról negatív véleményt alakítson ki.

[13] A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta és a perköltség viselésére kötelezte a felperest. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése alapján helyesen állapította meg és abból a jogszabályi rendelkezésekkel, és a bírói gyakorlattal összhangban álló jogi következtetésre jutott, amellyel maradéktalanul egyetértett.

[14] Alapvetően ítélte azt a felperesi állítást, hogy a felperes 20 évig folyamatosan az alperesnél dolgozott, hiszen a korábbi munkaviszonya 2010-ben a felperes jelentős súlyú kötelezettségszegésére figyelemmel rendkívüli felmondással szűnt meg. Megalapozatlannak találta a felperes azzal kapcsolatos állítását is, hogy a munkaterület elhagyása nem minősült jelentős mértékű kötelezettségszegésnek tekintettel arra, hogy ez idő alatt a felperes nem végzett munkát, de gátolta kollégáit is a munkavégzésben.

[15] Ugyancsak súlyos kötelezettségszegésnek tartotta a felperes és kollégája közötti szóváltást, amely a város egy csendes, kertvárosi területén történt, több ember jelenlétében és egyértelmű volt, hogy az az alperes munkavállalói között alakult ki és alkalmas volt arra, hogy a lakosságban megbotránkoztatást keltsen. Hangsúlyozta több kúriai döntés megjelölésével, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a munkahelyen való trágár kifejezések

használata, a munkatársaival való együttműködést nem tanúsító, kötelezettségszegést megvalósító magatartás a munkáltatói azonnali hatályú felmondásának alapjául szolgálhat.

[16] Nem találta alaposnak a felperes azzal kapcsolatos kifogását sem, hogy a munkáltató eljárása során megszegte az úgynevezett fokozatosság elvét. Megállapította, hogy ilyen kötelezettséget a törvény nem tartalmaz, akár egyszeri, súlyos, szándékos kötelezettségszegés a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetését vonhatja maga után.

Felülvizsgálati kérelem, felülvizsgálati ellenkérelem

[17] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Kúria azt helyezze hatályon kívül, az elsőfokú ítéletet változtassa meg és állítsa helyre munkaviszonyát, valamint kötelezze az alperest az elmaradt munkabére és késedelmi kamata megfizetésére, valamint a peres eljárással felmerült költsége viselésére. Másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (a továbbiakban: Egyetemes Nyilatkozat) 2. cikkét azzal, hogy a munkáltató különbséget tett a per alapját képező esemény kapcsán közte és a másik érintett munkavállaló között figyelemmel arra, hogy ő ... származású és ezt a körülményt nem értékelte sem az első-, sem a másodfokú bíróság. Szintén nem vették figyelembe azt sem, hogy 20 éve állt az alperesi munkáltatónál jogviszonyban, míg a másik érintett gépjárművezető 1-2 éve állt alkalmazásban. Sérelmezte, hogy a munkáltató elfogult volt a másik gépjárművezető irányába, s nem adott lehetőséget arra meghallgatása során, hogy a másik gépjárművezetővel egyidejűleg mondják el a történeteket.

[18] Kifogásolta, hogy a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény XII. cikk 2. pontját [helyesen: (1) bekezdését], miszerint mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. A bíróságok nem voltak tekintettel arra, hogy a felmondást megelőzően 20 éve állt a város szolgálatában olyan munkakörben, amelyhez ért, ráadásul szakszervezeti ... volt, így feladata volt a többi munkavállaló érdekvédelme is.

[19] Előadta, hogy név2 érdekében állt, hogy őt eltávolíttassa a munkahelyéről, ezért kiprovokálta azt. Korábban is tanúsított a másik gépjárművezető ilyen magatartást amit jelzett felettesének, a munkáltató azonban nem intézkedett. Hangsúlyozta, hogy egy ... származású állampolgárnak nagyobb hátrányt jelent a munkahely elvesztése más állampolgároknál, ennek megfelelően nagy a jelentősége annak, hogy a hátrányosabb társadalmi rétegben élők esetén is ugyanazt a mérlegelési szigorot kell-e alkalmaznia a munkáltatónak vagy be kell-e tartani a fokozatosság elvét. Mindezt az eljáró bíróságok nem értékelték. Hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére, illetve az Egyetemes Nyilatkozat 2. cikkére, amely szerint a törvény előtt mindenki egyenlő.

[20] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 511. § (1) bekezdés b) pontját is, amely szerint az ügy elintézésében nem vehet részt olyan bíró vagy jegyzőkönyvvezető, aki a támadott intézkedést meghozó személy hozzátartozója. E körben előadta, hogy az elsőfokú eljárás folyamán kiderült, hogy a tanácsban eljáró egyik ülnök lánya gyermekének az alperes ügyvezetője, egyben a munkáltatói jogkör gyakorlója a keresztcapja. Hivatkozott a bíróságok szervezetéről és jogállásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 15. § (1)

bekezdésére, amely az ülk szerepét rögzíti, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére, amely a tisztességes, pártatlan elbírálását írja elő a peres ügyeknek. Érvelése szerint, mivel az ülnöknek a tanács elnökével azonos jogai és kötelezettségei vannak az ügy elbírálása során nem érvényesült a függetlenség az elsőfokú eljárásban, így sérült a Pp. 12. § f) pontja.

[21] Hivatkozása szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését is. Álláspontja szerint a bíróságok nem értékelték azt a körülményt, hogy a nyomozóhatóság megszüntette az adott ügyben indított eljárást figyelemmel arra, hogy nem volt megállapítható a felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette, de még a garázdaság alapesete sem. Ennek megfelelően a bíróságok nem juthattak arra a következtetésre, hogy megbotránkoztató magatartást tanúsított. Változatlanul állította, hogy ténylegesen nem 2010-től, hanem 2004-től állt az alperes alkalmazásában, ezen nem változtat azt, hogy a korábbi munkaviszonya téves megszüntetését követően ismételten alkalmazták.

[22] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn, mivel az mindenben megfelel a jogszabályoknak és marasztalja a felperest a perköltségben. Előadta, hogy a bár a felperes érvelésében gyakran megjelent az egyenlő bánásmód követelményére való hivatkozás, a perfelvételi tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy az e körben tett tényállítást, illetve jogállítást nem tartja fenn, az egyenlő bánásmód megsértésére nem kívánnak hivatkozni, így az a felülvizsgálati eljárás része sem lehet. E körben a felperes tényállítást nem tett, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

[23] Előadta, hogy a perben nem merült fel az, hogy név2 az ügyvezető ismerőse lett volna és nem sértett a munkáltató jogszabályt azzal, hogy az érintetteket nem egymás jelenlétében hallgatta meg. Kifogásolta, hogy a felülvizsgálati eljárásnak nem lehet tárgya sem olyan tény, sem olyan jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amire a felek korábban nem hivatkoztak. Iratellenesnek és valótlannak tartotta azt a felperesi állítást, hogy az elsőfokú bíróság elfogultsága miatt nem dönthetett volna az ügyben. Ilyen kifogást a felperes nem emelt az eljárás során, továbbá valótlán tény állít e körben a felperes, ilyen kapcsolat az ülnök és az ügyvezető között nem állt fenn.

[24] Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a feltárt tényállás helytálló volt, a korábbi munkaviszony rendkívüli felmondással való megszüntetése nem volt téves, azt jogerős büntető ítélet alapozta meg, a felek közötti jogviszony peren kívüli megállapodással rendeződött.

A Kúria döntése és jogi indokai

[25] A felperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

[26] A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős érdemi határozatnak a Pp. 423. § (1) bekezdése szerinti korlátok közötti felülbírálata. Ennek megfelelően a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem (és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem) keretei között, az ott megjelölt

jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozataitól jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálhatja felül; a Kúria a felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem kereteit túllépve hivatalból nem állapíthat meg más jogszabálysértést, illetve jogkérdésben eltérést.

[27] A Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell – többek között – a jogszabálysértés pontos megnevezését, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat meghozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja és arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott tartalmi követelményekkel (Kúria Pfv.I.20.703/2023/11.). A Kúria a jogerős ítéletet a fentiek figyelembevételével a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a joghatályosan előterjesztett felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálta és ítélte meg a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát.

[28] A felperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy az alperes eljárása nem felelt meg az egyenlő bánásmód követelményének és a joggal való visszaélés tilalmának, ezzel kapcsolatban azonban megsértett jogszabályhelyet [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 7. §-a, illetve 12. §-a] nem jelölt meg, így a Kúria a fentieknek megfelelően ezzel kapcsolatban kifejtett érvelését érdemben nem vizsgálhatta.

[29] A felperes felülvizsgálati kérelmében állította azt is, hogy a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény több rendelkezését. A bíróságnak az Alaptörvény 28. cikkéből következő kötelezettsége, hogy a jogalkalmazás során a saját jogértelmezését a jog alkotmányos tartalmával összhangban alakítsa ki {3/2015. (II. 2.) AB határozat, indokolás [18]}. Az Alaptörvény rendelkezéseinek az egyes anyagi jogi és eljárási jogszabályokon keresztül kell érvényesülnie. Ebből következően az Alaptörvény egyes cikkeinek érvényesülését a perben irányadó jogszabályhelyek alkalmazásával összefüggésben kell vizsgálni. Az Alaptörvényben védett alapjogok esetén a bíróságnak a jogszabályok által kijelölt értelmezési keretein belül kell azonosítaniuk az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, valamint a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat és azt az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezniük {3112/2022. (III. 23.) AB határozat, indokolás [25]}. Ha a bíróság az előtte fekvő alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül jár el és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes {3485/2022. (XII. 20.) AB határozat, indokolás [36]}.

[30] A Kúria erre tekintettel vizsgálta, hogy sérült-e a felperesnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített azon joga, hogy ügyében független és pártatlan bíróság járjon el, továbbá hogy az eljárás bírósága megsértette-e a Pp. 12. § f) pontjában foglalt követelményt. Helytállóan állította a felperes, hogy a Pp. 510. §-a szerint munkaügyi perben az elsőfokú bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – ülnökök közreműködésével jár el. A Bszi. 15. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint az ülnöknek az ítékezésben a bíróval azonos jogai és kötelezettségei vannak, így az ülnökök esetében is vizsgálni kell, hogy velük szemben kizárási ok nem merült-e fel. A felperes felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy „az elsőfokú eljárás folyamán kiderült, miszerint a tanácsban részt vevő név³ ülnök lánya gyermekének az alperes ügyvezetője, a munkáltató jogkör gyakorlója, név⁴ a keresztaja”.

[31] A Pp. 15. §-a rendelkezik arról, hogy miként kell bejelenteni a kizárási okot. A Pp. 15. § (2) bekezdése szerint a bejelentést a fél is megteheti. Ennek az eljárás bármely szakaszában – az eljárást befejező határozat meghozataláig – van helye, azonban a 12. § f) pontja szerinti okot (elfogultsági kifogás) a fél a tárgyalás megkezdése után csupán akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást és a tudomásszerzést követően az okot haladéktalanul bejelenti. Maga a felperes állította, hogy az általa megjelölt relatív kizárási okról már az elsőfokú eljárás folyamán tudomása volt, az ülnök kizárására vonatkozó bejelentést azonban az elsőfokú eljárás során nem tett, így azt a felülvizsgálati eljárás során a Kúria érdemben már nem vizsgálhatta. A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria hivatalból is vizsgálja, hogy a határozat meghozatalában nem vett-e részt olyan bíró, akivel szemben a törvény értelmében kizárási ok áll fenn. Ezt figyelembe véve az abszolút kizárási okra [Pp. 12. § a)-e) pont] történő felülvizsgálati hivatkozás, vagy akár ennek hiányában fennálló észlelés esetén valóban nincs jelentősége annak, hogy a fél nem hivatkozott az adott eljárásban felmerülő kizárási okra. Ugyanakkor az elfogultsági kifogás mint relatív kizárási ok csak akkor létezik, ha annak fennálltát az adott eljárásban megállapítják akár úgy, hogy azt a bíró vagy ülnök maga jelzi, akár pedig úgy, hogy a Pp. 17. § (1) bekezdése alapján azt a bíróság ugyanazon a fokon eljáró másik tanácsa megállapítja. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria csak akkor állapíthatja meg a megelőző eljárásban volt relatív kizárási ok fennálltát, ha a fél arra az eljárási szabályok szerint az eljárást befejező határozat meghozataláig hivatkozott és azt megállapították, ennek ellenére a kizárt bíró a határozat meghozatalában részt vett. Amennyiben a bejelentett elfogultsági kifogás elbírálása nem történt meg, arra a felülvizsgálati kérelemben eljárási szabálysértésként lehet hivatkozni a vonatkozó jogszabályi rendelkezés megsértésére utalással.

[32] A felperes felülvizsgálati kérelmében állította azt is, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakat, tévesen értékelte a bizonyítékokat és helytelenül állapította meg az irányadó tényállást.

[33] A Pp. 279. § (1) bekezdése a bizonyítás eredményének mérlegelését és a tényállás megállapítását szabályozza. A Kúria már több határozatában kifejtette (Pfv.I.20.656/2021/4., Pfv.I.20.972/2021/5., Pfv.I.20.792/2023/6., Gfv.I.30.120/2023/8.), hogy akkor van helye a bizonyítékok Kúria általi felülmérlegelésének, ha a bizonyítékok értékelése iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz, és abból csak egyfajta, a jogerős ítélettel eltérő következtetésre lehet jutni. Ennek eredményeként lehetséges a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényeket megállapítani. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében az érdemi döntés alapjául szolgáló anyagi jogszabály megsértését

is állítja, akkor a Kúria a döntéshez szükséges – a felülmérlegelés eredményeként megállapított – tények alapján hozhat új érdemi határozatot [Pp. 424. § (3) bekezdés].

[34] A per érdemében hozott ítéletben a bíróság először megállapítja a tényeket, majd e tényekre az anyagi jogot alkalmazva dönt a kereset alaposságáról. Az érdemi döntés így mindig az anyagi jogon alapul. Ha a fél felülvizsgálati kérelmében a bíróság érdemi döntését támadja és a Kúriától új érdemi határozat meghozatalát kéri, ennek ellenére felülvizsgálati kérelme indoklásában kizárólag a bizonyítékok értékelését és a tényállás megállapításait kifogásolja és ezzel összefüggésben csak eljárási szabálysértésekre hivatkozik, akkor a Kúria az érdemi döntés alapjául szolgáló anyagi jogszabály megsértését nem vizsgálhatja és nem hozhat új érdemi határozatot. A Pp. 279. § (1) bekezdésének a megsértését állítva nem vitathatóak a megállapított tényekből levont anyagi jogi következtetések (Kúria Gfv.I.30.373/2023/7.). Ha a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza az anyagi jogi jogszabálysértés megjelölését is, akkor nem vizsgálható, hogy a tényállás megállapítása során a bíróság nyilvánvalóan helytelen, okszerűtlen következtetésre jutott-e (Kúria Pfv.II.20.108/2021/4.). Anyagi jogszabálysértés megjelölése hiányában az eljárási szabálysértések nem eredményezhetik a felülvizsgálati kérelemben indítványozott döntés meghozatalát (Kúria Mfv.VIII.10.030/2022/5.).

[35] A jelen ügyben a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése érdemi vizsgálatának a lehetőségét – a fentiek szerint – kizárta, hogy a felperes az elsődleges kereset elutasítására vezető, az érdemi döntés alapjául szolgáló anyagi jogi rendelkezések (Mt. 78. §, 7. §, 12. §) megsértését nem állította. Ez azzal a következménnyel jár, hogy ha helye lenne a bizonyítékok Kúria általi felülmérlegelésének, akkor az ennek eredményeként megállapított tények alapján sem hozhatna a Kúria új érdemi határozatot, mert a döntés alapjául szolgáló, a másodfokú bíróság által alkalmazott anyagi jogszabályhelyek megsértését nem vizsgálhatná.

[36] Ezen túl a felülvizsgálati kérelem csak abban az esetben vezethet eredményre, ha az állított jogszabálysértés az ügy érdemére kihatott [Pp. 406. § (1) bekezdés, 424. § (1) és (3) bekezdés] (Kúria Pfv.I.21.306/2023/5.). A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta a másodfokú bíróság egyes megállapításait és következtetéseit, ugyanakkor nem indokolta, hogy az általa állított eljárási szabálysértés milyen okból hatott ki az ügy érdemi elbírálására.

[37] Mindezek alapján megállapítható, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati érvelésben megjelölt jogszabályhelyeket nem sértette, így azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[38] A pereszes felperes a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése, illetve 4. § (1) bekezdés a) pontja szerint állapította meg.

[39] A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdésnek d) pontja alapján a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volt, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati eljárási illeték, a pereszes felperes munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a magyar állam terhén

marad, a munkavállalói költségkedvezmény megállapításának és érvényesítésének szabályairól szóló 73/2009. (XII. 22.) IRM rendelet 1. §-a alapján.

[40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[41] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

A határozat elvi tartalma

A felülvizsgálati eljárásban csak akkor lehetséges a megelőző eljárásban fennálló relatív kizárási ok megállapítása, ha a fél arra a vonatkozó eljárási szabály szerint a kizárással érintett eljárást befejező határozat meghozataláig hivatkozott és azt megállapították, ennek ellenére a kizárt bíró részt vett a határozat meghozatalában.

Budapest, 2025. április 23.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró